

Republika e Kosovës - Republika Kosova - Republic of Kosova

AUTORITETI RREGULLATOR PËR SHËRBIMET E UJIT
REGULATORNI AUTORITET ZA USLUGE VODE
WATER SERVICES REGULATORY AUTHORITY

Monitorimi i Investimeve Kapitale të KRU “Hidromorava” sh.a Gjilan– Viti 2022

Zbatimi i listës së projekteve të investimeve kapitale të aprovuara gjatë procesit
tarifor 2022-2024 për vitin 2022

Prishtinë, gusht 2023

Përmbajtja

1. Hyrje	3
2. Investimet e aprovuara për KRU Hidromorava	4
3. Investimet e realizuara nga KRU-të sipas procesit të auditimit të të dhënave	4
4. Monitorimi i listës së investimeve kapitale.....	6
5. Konkluzione.....	9
6. Rekomandime	9

1. Hyrje

Me qëllim të monitorimit të investimeve kapitale të aprovuara gjatë procesit tarifor 2022-2024, ARRU, komfor mandatit ligjor, ka realizuar takime në të gjitha KRU-të, për të vlerësuar nivelin e zbatimit të projekteve për vitin 2022.

Takimet janë realizuar ndaras me secilën KRU, përkatësisht takimet janë mbajtur me zyrtar të Departamentit Teknik dhe të Departamentit të Financave të KRU-ve, për të diskutuar listën e projekteve të aprovuara me procesin tarifor dhe nivelin e zbatimit të projekteve për vitin 2022.

Monitorimi i zbatimit të investimeve kapitale nga Departamenti i Tarifave të ARRU është e ndërlidhur edhe me auditimin e të dhënave që ka bërë paraprakisht Departamenti i Performancës. Si vlera të besueshme të investimeve të realizuara janë marrë të dhënat nga procesi i auditimit të të dhënave, të shpërndara sipas kategorive të Udhëzuesit të Kontabilitetit Rregullator.

Më datë 12.05.2023, është mbajtur takimi në zyrat e KRU, ku të pranishëm nga ana e ARRU-së, ishin:

Refik Ramaj
Vehbi Duraku

Drejtor i Departamentit të Tarifave
Analist për asete dhe investime kapitale

Nga KRU në këtë takim ishin:

Mumin Morina
Merita Xhelili

Departamenti Teknik
Zyrtare Kryesore Financiare

Ky raport merr për bazë të dhënat e realizuara nga KRU për vitin 2022 në bazë të shënimeve të marra gjatë procesit të auditimit të të dhënave si dhe krahason të dhënat e projekteve të investimeve kapitale, sipas BPRR, duke vlerësuar statusin e realizimit të tyre në bazë të të dhënave të marra gjatë takimit dhe dokumenteve përcjellëse të dërguara nga KRU-të përmes e-mailit.

2. Investimet e aprovuara për KRU Hidromorava

Procesi tarifor(2022-2024), bartës i të cilit është ARRU, ka një komponentë tejet të rëndësishme që janë investimet kapitale që KRU-të planifikojnë t'i realizojnë gjatë periudhës tre vjeçare. Lista e investimeve kapitale pastaj shpërndahet në kategori të caktuara sipas Udhëzuesit të Kontabilitetit Rregullator dhe si e tillë ka ndikim të drejtpërdrejtë në lartësinë e tarifës, rrjedhimisht edhe në të ardhurat e KRU.

ARRU ka pranuar Listën e Investimeve Kapitale të realizuara nga KRU. Duke qenë se Plani i Menaxhimit të Aseteve nuk është finalizuar ende nga KRU, për të arsyetuar këtë listë të investimeve, KRU sipas udhëzimeve të ARRU, për secilin projekt të propozuar ka përgatitur një arsyetim, pjesën përshkruese si dhe para masën dhe para llogarinë për projektet e listuara.

Pas pranimit të aplikacionit tarifor, ARRU mbështetur në parimet bazë për përballeshmërinë e faturës nga ana e konsumatorit dhe për të ruajtur nivelin e shërbimit të KRU-së, ka bërë ndërhyrje në vlerat e projekteve të investimeve kapitale prej burimeve vetjake. Këto ndërhyrje në tekstin e më poshtëm përkufizohen me shprehjen "Rregullimet nga ARRU". Në disa raste janë shtuar vlera të investimeve kurse në raste tjera janë zbritur vlera të investimeve.

Këto rregullime u janë dërguar KRU-së të cilës u është kërkuar që të dërgojnë e listën e azhurnuar komfor ndërhyrjeve nga ARRU. Listën e azhurnuara KRU-ja nuk e ka dërguar në ARRU, e cila gjë e ka vështirësuar analizën e realizimit të investimeve sipas projekteve.

3. Investimet e realizuara nga KRU-të sipas procesit të auditimit të të dhënave

Ekipi i ARRU-së për auditimin e të dhënave, pas takimit të mbajtur në KRU, ka marrë të dhënat e realizuara të investimeve kapitale nga moduli i kontabilitetit. Ato investime të cilat kanë qenë të regjistruara në modul të kontabilitetit, të cilat, njëherësh, plotësojnë kriteret për t'u regjistruar në kontabilitet, janë njohur nga ARRU si investime të realizuara për periudhën përkatëse, në këtë rast për vitin 2022.

Për nevoja të krahasimit, në tabelën vijuese do të paraqiten shumat e investimeve kapitale, të ndara sipas kategorive, ku do të jenë investimet e aprovuara nga ARRU dhe pastaj shumat e realizuara nga KRU. Realizimi i investimeve të planifikuara është bërë ndaras për investimet e financuara nga KRU dhe ndaras për investimet e financuara nga grantet (Donacionet).

Tabela 1. Investimet në shërbimet e ujësjellësit

Kategoria e investimeve kapitale			Vlera e planifikuar		Vlera e realizuar	
			Financuar nga KRU	Grantet	Financuar nga KRU	Grantet
Resurse dhe trajtim	Infrastrukturë	Përtëritje	0	200,000	846	0
		Rritje				
	Jo infrastrukturë	Mirëmbajtje	100,000		7,730	0
		Rritje				
Distribuem	Infrastrukturë	Përtëritje	160,706	2,400,000	1,353	0
		Rritje				
	Jo infrastrukturë	Mirëmbajtje	74,824		24,868	0
		Rritje			18,644	76,847
Aktivitet Biznesor	Jo infrastrukturë	Mirëmbajtje		79,174	79,174	
		Rritje			508	0
Totali			335,530	2,679,174	133,123	76,847

Tabela 2. Investimet në shërbimet e ujërave të ndotura

Kategoria e investimeve kapitale			Vlera e planifikuar		Vlera e realizuar	
			Financuar nga KRU	Grante	Financuar nga KRU	Grante
Grumbullim	Infrastrukturë	Përtëritje	73,037.0			
		Rritje				
	Jo infrastrukturë	Mirëmbajtje	41,075.0			
		Rritje				
Trajtim ujërave ndotura	Infrastrukturë	Përtëritje				
		Rritje				
	Jo infrastrukturë	Mirëmbajtje				
		Rritje				
Trajtim i Llumit	Infrastrukturë	Mirëmbajtje				
		Rritje				
	Jo infrastrukturë	Përtëritje				
		Rritje				
Aktivitet Biznesor	Jo infrastrukturë	Mirëmbajtje			8,797.0	
		Rritje				
Totali			114,112.0	0.0	8,797.0	0.0

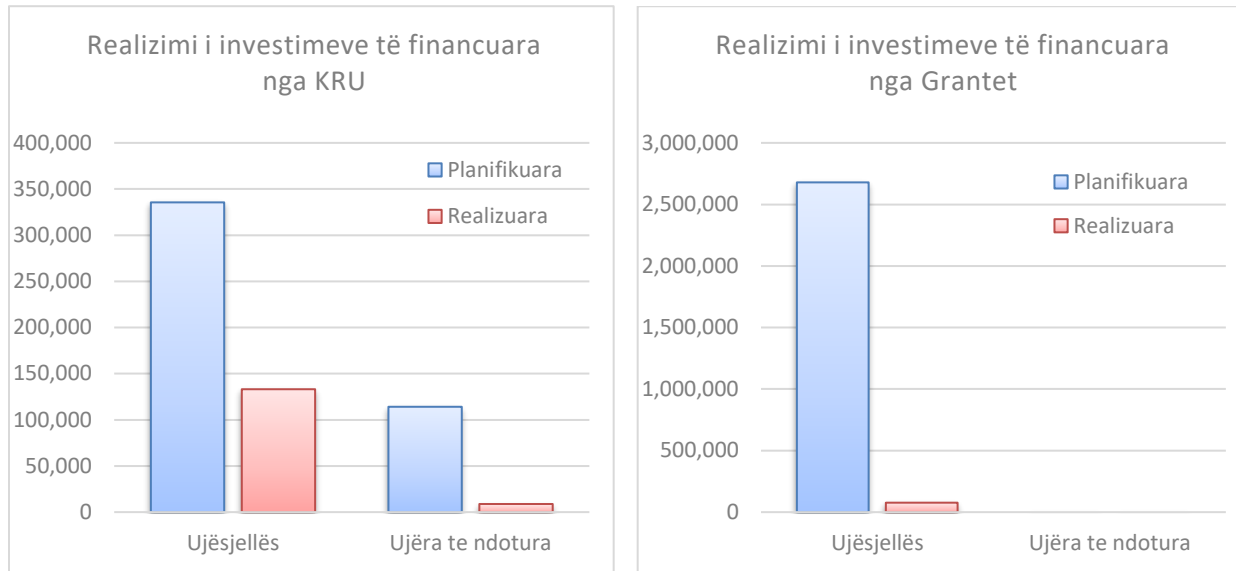

Figura 1. Grafiku i krahasimit të realizimit të investimeve të financuara nga KRU dhe nga Grantet

Prej burimeve të financimit nga KRU, në total KRU-ja ka planifikuar 449,642 € prej të cilave ka realizuar 141,920 €, apo shprehur në përqindje ka realizuar vetëm 32 % të investimeve.

Prej burimeve të financimit nga grantet, KRU ka planifikuar 2,679,174 € prej të cilave ka realizuar 76,847 €, e cila është përqindje është 3%.

Meqë investimet e realizuara nga tarifa janë target monitorimit të ARRU-së, monitorimi i investimeve në këtë proces nuk ka marrë për bazë projektet një nga një nga grantet.

4. Monitorimi i listës së investimeve kapitale

Monitorimi i Listës së Investimeve Kapitale konsiston në verifikimin e projekteve të dorëzuara nga KRU sipas Listës, e cila si e tillë, përveç emrit të projektit ka edhe dokumentin mbështetës me përshkrim, arsyetim, para masë dhe para llogari të projektit të caktuar.

Ekipi nga ARRU ka diskutuar dhe vlerësuar implementimin e projekteve sipas Listës së investimeve me përfaqësuesit e KRU, prej nga ka marrë informacione rreth statusit aktual për secilin projekt.

Në tabelën 3 dhe 4 janë paraqitur ndaras lista e projekteve për shërbimeve të ujit nga ato për shërbimet e ujërave të ndotura. Në kolonën e fundit janë komentet e ARRU-se, të marra gjatë takimit, mbi gjendjen në të cilën ndodhet secili projekt.

LISTA E PROJEKTEVE TË INVESTIMEVE KAPITALE DHE STATUSI I REALIZIMIT TË TYRE

Tabela 3. Statusi i projekteve në shërbimet e ujësjellësit të financuara nga KRU

Nr	Projektet Sipas kategorive	Aprovuara nga ARRU	Realizuara nga KRU	Statusi i projektit
A	Përtëritja e infrastrukturës			
1	Rregullimet nga ARRU	160,706	0	Në vitin 2022 nuk ka pasur projekte për ndërrimin e gypave të ujësjellësit.
2				
3				
B	Rritja e infrastrukturës			
1				
2				
3				
C	Mirëmbajtja e jo-infrastrukturës			
1	Investimi ne rehabilitimin e sistemeve te klorimit ne te gjitha pikat e furnizimit	100,000	0	Ne vitin 2022 fillimisht është bere një paramasë e këtyre projekteve, por te njëjtat nuk janë vendosur ne prokurim.
2	Investimi ne sigurimin e pompave, invertoreve dhe pjesëve te tjera përcjellëse	74,824	0	Edhe ky projekt nuk është iniciuar. Do te mendohet te iniciohet ne vitin2023.
3				
D	Rritja e jo-infrastrukturës			
1				
2				
3				
E	Aktivitete biznesore			
1				
2				
3				
	Investime tjera	0	133,123	

Tabela 4. Statusi i projekteve në shërbimet e ujërave të ndotura të financuara nga KRU

Nr	Projektet Sipas kategorive	Aprovuara nga ARRU	Realizuara nga KRU	Statusi i projektit
A	Përtëritja e infrastrukturës			
1	Rregullimet nga ARRU	73,037	0	Nuk ka pasur inicime të projekteve të kanalizimit për ndërrim të gypave në vitin 2022.
2				
3				
B	Rritja e infrastruktures			
1				
2				
3				
C	Mirëmbajtja e jo-infrastrukturës			
1	Rregullimet nga ARRU	41,075	0	Nuk janë zhvilluar projekte.
2				
3				
D	Rritja e jo-infrastrukturës			
1				
2				
3				
E	Aktivitete biznesore			
1				
2				
3				
	Investime tjera	0	8,797	

5. Konkluzione

1. Prej burimeve të financimit nga KRU, në total KRU-ja ka planifikuar 449,642 € prej të cilave ka realizuar 141,920 €, apo shprehur në përqindje ka realizuar vetëm 32 % të investimeve.
2. Prej burimeve të financimit nga grantet, KRU ka planifikuar 2,679,174 € prej të cilave ka realizuar 76,847 €, e cila është përqindje është 3%.
3. Investimet në përtëritjen e infrastrukturës për shërbimet e ujit kompania nuk i ka realizuar sipas planifikimeve. Kjo kategori e investimeve ka shumë rendësi në nivelin e shërbimit, njëherësh ka ndikim direkt edhe në tarifa.
4. Në kategorinë e investimeve në infrastrukturën e ujërave të ndotura, me mjetet vetjake të financimit, KRU nuk ka bërë investime sipas planifikimeve.
5. Mos realizimi i investimeve kapitale ishte ndikuar nga vonesat në procedurat e prokurimit, problemet financiare, ndërrimeve në menaxhmentin e KRU-së etj.
6. Për shkak të mungesës së Planit të Menaxhimit të Aseteve, vërehet se KRU-ja nuk ka arritur të bëjë planifikim të mira sipas prioriteteve të projekteve të investimeve kapitale.

6. Rekomandime

1. Projektet e aprovuara nga ARRU, dhe të mos realizuara nga KRU, duhet të realizohen në vitet pasuese të procesit tarifor 2022-2024.
2. Me rastin e mos realizimit të investimeve kapitale, gjatë viteve vijuese, në procesin e ardhshëm tarifor 2025-2027, ARRU do të ndërmerr veprime rregulluese sipas Rregullores Nr.12/2020 për Përcaktimin e Tarifave për Shërbimet e Ujit në Kosovë.
3. KRU, ta dorëzojë në ARRU, deri më 30 nëntor 2023, listën e azhurnuar të investimeve kapitale për vitet 2023 dhe 2024 sipas rregullimeve të bëra nga ARRU në procesin tarifor 2022-2024.
4. KRU, të jetë e vëmendshme që për shkaqe të procedurave të prokurimit, problemeve financiare, ndërrimeve të fundit të menaxhmentit, që të angazhohet, që këto të mos ndikojnë në mos realizimin e investimeve kapitale.

5. KRU, të angazhohet më shumë në finalizimin e Planit të Menaxhimit të Aseteve, më së largu deri me 31 tetor 2023.
6. KRU, të ketë koordinim më të mirë me Komunën dhe Donatorët e tjerë në mënyrë që planifikimet të bëhen me kohë dhe sipas prioriteteve dhe të përfshihen saktë në aplikacionin tarifor.
7. KRU, të bëj planifikim të saktë sipas nevojave prioritare, që shpijnë kah efienca më e mirë dhe zvogëlimi i humbjeve të ujit

*Ky raport u punua nga:
Departamenti i Tarifave të ARRU
Gusht 2023*